

OBRAĆANJE PREDSEDNIKA REPUBLIKE SRBIJE, BORISA TADIĆA, NA OTVARANJU SAJMA GLOBAL KONEKT

(Štuttgart, 26. oktobar 2010)

Uvaženi gospodine predsedniče vlade, uvažena gospođo i gospodo ministri i gospođo državna ministarko, Vaše ekscelencije, dame i gospodo, cenjeni gosti i učesnici sajma, za mene je izuzetna čast i privilegija što imam mogućnost da Vam se danas obratim na otvaranju poslovnog sajma GLOBAL KONEKT 2010.

Zahvaljujem se predsedniku vlade Štefanu Mapusu i poslovodstvu Novog sajma Štuttgart na pozivu i prilici da budem akter ove važne sajamske i kongresne poslovne platforme, ne samo za Baden-Virtemberg kao jedan od „četiri motora za Evropu”, već i za Nemačku, kao najjaču evropsku ekonomiju, ali i šire.

Atraktivne teme o perspektivama globalne ekonomije, koje će danas i sutra biti u fokusu, garantuju izlagačima i posetiocima interesantne razgovore i nove poslovne impulse.

Mene posebno raduje što ove godine na GLOBAL KONEKTU, Balkan – odnosno – jugoistočna Evropa – u pozitivnom kontekstu tematski konkuriše ogromnim tržištima zemalja BRIK ili perspektivama ekonomske saradnje sa zemljama Persijskog zaliva.

Samo pre koju godinu ovo je za mnoge bilo nezamislivo, jer je region jugoistočne Evrope doživljavao kao prostor na marginama evropskog i svetskog “mainstreama”, opterećen sukobima i konfliktima, rascepan na nejake državice sa slabim ili nikakvim ekonomskim perspektivama.

Uložili smo ogroman napor u prethodnih pet godina da promenimo ne samo takvu sliku, nego i stvarnost u regionu, kako bi naša evropska perspektiva postala opipljivija.

Želim već u uvodu da jednom dobrom veću pružim dodatni impuls pratećoj konferenciji o jugoistočnoj Evropi koja je posvećena šansama, izazovima i perspektivama evropskih integracija regiona.

Naime, Savet ministara EU juče je u Luksemburgu doneo odluku da Evropskoj komisiji prosledi zahtev Republike Srbije za prijem u punopravno članstvo u EU.

Moram da priznam da ima neke simbolike u tome što smo vest o pozitivnom ishodu jučerašnje rasprave u Luksemburgu proslavili i u Beogradu i u Štutgartu. U decembru 2008. godine sam se povodom osnivanja Zajedničke komisije Srbija – Baden-Virtemberg ovde susreo sa tadašnjim predsednikom vlade Ginter Etingerom, sada evropskim kome-sarom za energetiku. Tada mi je pomalo u šali rekao da put Srbije u EU vodi preko Štutgarta. Danas znam da mu nisam poverovao bez razloga.

Prosleđivanje aplikacije za članstvo, za Srbiju je izuzetno važan korak.

Ali – to bih želeo ovom prilikom posebno da podvučem – to je važan korak i za Evropsku uniju.

Evropa se nakon poslednjeg talasa prijema novih članica 2004. i 2007. godine zamorila od proširenja, uprkos velikoj energiji i entuzijazmu koji su u taj proces uloženi. Pri tome širenje jedinstvenog tržišta je tako osna-žilo privredne tokove u Evropi, da je porast nivoa blagostanja očigledan – kako u novim, tako i u starim članicama EU.

Gledao sam na to kao na privremeni zamor i vreme koje je potrebno za institucionalnu konsolidaciju kompleksnog mehanizma kakav je EU postala sa 27 članica.

Tu se postavlja jedno drugo pitanje:

Na koji način će Evropska unija – ravnopravno sa drugim ključnim akterima današnjice – učestvovati u komponovanju novih odnosa u svetu, ako ne uspeva da prekomponuje sebe i zaokruži proces ujedinjenja na čitavom kontinentu – što podrazumeva konačno i integraciju jugoistočne Evrope.

Nisam, međutim, nikada dovodio u pitanje članstvo u Evropskoj Uniji kao strateški cilj svoje politike. Pa zar nije Evropska Unija naju-spešniji mirovni projekat u istoriji uopšte? Ima li dileme oko toga da zajedničke vrednosti, na kojima se temelji evropska kuća, ohrabruju saradnju i savezništvo i uklanjaju vidljive i nevidljive linija podela među evropskim državama i narodima?

To nije uvek jednostavno objasniti građanima. Njima su se pre samo godinu dana – 20 godina nakon pada Berlinskog zida – nevidljive barijere i prepreke u Evropi činile nepremostivim.

Međutim, vizna liberalizacija za građane Srbije, Crne Gore i Makedonije decembra prošle godine došla je u pravi čas. Do kraja ove godine – to se iksreno nadam – uslediće vizna liberalizacija za Albaniju i Bosnu i Hercegovinu. Sa ovog mesta to snažno podržavam – ne samo kao gest dobre volje, nego kao praktičan korak ka ubrzanju evropskih integracija čitavog regiona, koji je u prethodnoj deceniji značajno napredovao.

Kao predsednik Republike Srbije, učinio sam sve da moja zemlja bude motor tih pozitivnih promena u regionu – u interesu mira, stabilnosti i boljeg života građana. Srbija objektivno gledano jeste ključna zemlja regiona i za mene, kao demokratski izabranog predsednika, nije bilo dileme:

- Nesuglasice i istorijski konflikti u regionu mogu se rešavati isključivo demokratskim i mirnim sredstvima, pa i onda kada problemi zadiru u samu suštinu državnog bića neke od zemalja. Republika Srbija nije i nikada neće priznati samoproglašenu nezavisnost svoje južne pokrajine Kosovo, ali je ostala privržena dijalogu. Zemlje EU i Republika Srbija nedavno su zajednički podnele rezoluciju u Ujedinjenim nacijama, koja pruža okvir za dijalog o otvorenim pitanjima između Beograda i Prištine uz učešće EU.
- Srbija je u prekograničnoj saradnji u regionu kao jedan od prioriteta nametnula borbu protiv organizovanog kriminala i veoma uspešno učestvuje u velikim međunarodnim akcijama razbijanja kanala nelegalne trgovine narkoticima, oružjem i falsifikovanim robama i suzbijanja svih vidova kriminalnih aktivnosti na prostoru jugoistočne Evrope, ali i terorizma kao globalne pretnje.
- U ekonomskom smislu najvažniji rezultat regionalne saradnje je formiranje slobodne trgovinske zone CEFTA početkom 2007. godine. To je dalo snažan podsticaj privrednoj saradnji unutar regiona, ali i privuklo pažnju velikog broja kompanija za novonastalo tržište od skoro 30 miliona potrošača.

Moj sledeći ekonomsko-politički prioritet je beskompromisno i sistemsko iskorenjivanje korupcije, kao najozbiljnije pretnje nesmetanom razvoju tržišne ekonomije i stvaranju stabilnih i pouzdanih uslova poslovanja.

Ovo je neophodno kako bi osnažili pravnu državu i u narednim godinama podstakli nove investicije bez kojih nema ubrzanog privrednog razvoja.

Dame i gospodo,

Svetska ekonomska kriza nije poštedela region jugoistočne Evrope – pogodila nas je upravo u trenutku kada su se zahvaljujući reformama stope privrednog rasta stabilizovale na nadprosečnom nivou i doprinele poboljšanju životnog standarda ljudi.

Srbija se – u poređenju sa drugim zemljama regiona, uključujući i naše susede koji su već članice EU – uspešno bori sa posledicama globalne finansijske krize.

Zahvaljujući ranijim korenitim reformama bankarskog sektora i uz pomoć odlučnih mera Vlade na početku finansijske krize, uprkos velikim iskušenjima, uspeali smo da održimo poverenje građana i privrede u finansijski sistem zemlje.

Vlada je već u ranoj fazi identifikovala rizik prekomernog budžetskog deficita po kasnijem oporavku privredne aktivnosti i bez odlaganja ušla u stand by aranžman sa MMF, kako bi se dodatno ojačala spoljna likvidnost.

Vladine mere sprečile su dramatičan pad privredne aktivnosti u 2009. godini i on je bio nabraži među svim zemljama u okruženju, a u ovoj godini zabeležićemo rast između 1,5 i 2 odsto, prvenstveno zahvaljujući povećanom izvozu od 16% - dominantno u zemlje CEFTA i EU.

Najvažnije je, međutim, da uprkos krizi nisu stale investicije u modernizaciju i izgradnju saobraćajne infrastrukture na panevropskim putnim pravcima koji prolaze kroz Srbiju i predstavljaju najkraću vezu Evrope sa Bliskim istokom i Crnomorjem i Egejskim morem.

Na koridoru 10 smo započeli i ubrzano realizujemo investicije ukupne vrednosti od preko 2,5 milijarde evra, a radove izvode ne samo naše kompanije, već i one iz neposrednog okruženja i drugih evropskih zemalja.

Nadam se da će Dunavska strategija EU omogućiti da u narednim godinama aktiviraju sredstva za neophodne investicije na koridoru 7 i tako obezbedimo nesmetan, ekonomičan i ekološki održiv transport roba od Severnog do Crnog mora.

Dinamičan privredni razvoj čitavog regiona jugoistočne Evrope zavisiće od stabilnog energetskeg snabdevanja i podizanja energetske efikasnosti. Iz tih razloga smo samostalno i u saradnji sa susedima otvorili tendere za izbor strateških partnera za izgradnju novih elektro-energetskih kapaciteta. Od toga značajan udeo se odnosi na obnovljive izvore, kojima već sada podmirujemo više od 30% naših potreba za strujom.

Srbija se osim toga nalazi na trasi budućeg gasovoda „Južni tok“, koji će u narednim decenijama obezbediti stabilno snabdevanje čitavog regiona i Evrope prirodnim gasom.

Savremena infrastruktura i pouzdano energetskeg snabdevanje su osnovni preduslovi da aktiviramo ključne potencijale koje Srbija ima kao atraktivna investiciona destinacija: odličan geografski položaj, dobro obrazovane ljudske resurse sa smislom za inovativnost uz optimalne troškove rada.

Kada kompanije pozivamo da investiraju u Srbiji, mi ih pozivamo da zajednički investiramo – kroz sistem podsticajnih mera, odnosno direktne finansijske i fiskalne pogodnosti.

Ovo se posebno odnosi na ključne sektore poput automobilske industrije ili IT sektora, kao i na ulaganja u manje razvijena područja.

Dolazak stranih kompanija pozitivno deluje na jačanje konkurentnosti naše nacionalne ekonomije i doprinosi izvozu kao jednom od pokretača budućeg razvoja.

Iz tog razloga smo prethodnih godina veliku pažnju posvetili unapređenju naših ekonomskih odnosa sa svetom kroz sporazume o slobodnoj trgovini.

Osim sa zemljama CEFTA, Srbija slobodno trguje sa zemljama EU i EFTA; Ruskom Federacijom, Turskom, Belorusijom i Kazahstanom. Na taj način oni koji proizvode u Srbiji imaju slobodan pristup tržištu od preko 800 miliona stanovnika, bez carinskih barijera. Proces pristupanja Srbije Svetskoj trgovinskoj organizaciji je takođe u završnoj fazi.

Dame i gospodo,

Pre dve godine kada je GLOBAL KONEKT prvi put održan, svetska ekonomija se doslovce nalazila na ivici ambisa, a pad privredne aktivnosti koji je usledio u 2009. godini, teško je pogodio većinu zemalja.

Poverenje se polako, ali – moram to reći – neravnomerno, vraća u privredne tokove.

Ekonomski pokazatelji za 2010. godinu su ohrabrujući – ovo se posebno odnosi na neočekivano visoki rast nekih evropskih ekonomija poput Nemačke i Turske.

Međutim, nema mesta, bezbrižnom ponašanju – savremeni svet neprestano prolazi kroz dinamične promene, a kada zanemarimo izazove tih promena, suočavamo se sa dramatičnim zbivanjima, poput globalne finansijske krize, koja prouzrokuje poremećaje u socijalnoj strukturi svake zemlje.

Kako bismo predupredili takve razorne udare na svetski finansijski poredak potrebno je osmisliti nove institucionalne mehanizme na nivou multilateralanih organizacija, kao i na nivou Evropske unije. Istovremeno je potrebno neprekidno razrađivati nove modele privređivanja uz primenu naučno-tehnoloških rešenja.

Zato su nam potrebni poslovni sajmovi poput GLOBAL KONEKTA, sa inovativnim konceptom i višedimenzionalnim pristupom različitim aspektima savremenog poslovanja.

U svetu neprestane komunikacije i virtuelnih transakcija, ovakva okupljanja nas vraćaju realnim ekonomskim tokovima i navode da globalno povezivanje shvatimo kao proces u kojem ćemo pronaći formulu da ekonomski i društveni razvoj savremenog sveta iskažemo kvalitativno, a ne samo kroz prostu kvantifikaciju rasta bruto društvenog proizvoda.

Limiti blagostanja zasnovanog na permanentnom rastu se već naziru i nemamo mnogo vremena da se suštinski okrenemo održivom korišćenju resursa koje nam je priroda stavila na raspolaganje.

Finansijska kriza, za koju se nadamo da je iza nas, nam je i pojasnila izazove savremene civilizacije.

Jedan od ključnih izazova je kako izgraditi novi globalni finansijski poredak, pokrenuti nove privredne modele i tehnološku obnovu, a pri tome obezbediti zaštitu životne sredine i iznad svega otvoriti mogućnost socijalnog dijaloga kao osnovnu pretpostavku političke stabilnosti – bez koje na kraju nema ni privrednog razvoja.

I zbog toga danas politika, privreda i nauka moraju da deluju zajedno.

Zato, delujmo odmah – povezujmo se regionalno i mislimo globalno!